

Startside > ... > Familieretlige Forhold Og Arv > Forældreansvar, Forældremyndighed Og Samværsret Germany

Forældreansvar, forældremyndighed og samværsret

Indholdet er leveret af

European Judicial Network
(in civil and commercial matters)

 Tyskland

1 Hvad indebærer begrebet "forældremyndighed" i praksis? Hvilke rettigheder og pligter har indehaveren af forældremyndigheden?

Ved begrebet "forældreansvar" forstås alle de rettigheder og pligter, som forældrene har over for barnet. En væsentlig bestanddel af forældreansvaret er forældremyndigheden eller forældrenes omsorgspligt. Forældrene har pligt og ret til at drage omsorg for deres mindreårige barn. Forældremyndigheden indebærer både, at de skal sørge for barnet og forvalte barnets formue og repræsentere barnet. Retten til at træffe afgørelser vedrørende barnet er derfor i princippet knyttet til forældremyndigheden. Desuden omfatter forældreansvaret samvær med barnet og underholdspligt over for barnet.

2 Hvem har normalt forældremyndigheden over et barn?

Som det fremgår af besvarelsen af spørgsmål 1, forstås ved begrebet "forældreansvar" alle de rettigheder og pligter, som forældrene har over for barnet. En væsentlig bestanddel af forældreansvaret er forældremyndigheden, og forældreansvaret omfatter også samvær med barnet og underholdspligt.

Der er i princippet fælles forældremyndighed:

1. når barnet fødes i ægteskab
2. når forældrene gifter sig efter barnets fødsel
3. når forældrene erklærer, at de vil påtage sig forældremyndigheden i fællesskab (*Sorgeerklärung*)
4. når domstolen for familieretlige sager (*Familiengericht*) tilkender dem forældremyndigheden i fællesskab.

En *Sorgeerklärung* skal attesteres af myndighederne, hvilket kan ske ved *Jugendamt* (børne- og ungdomsmyndigheden) eller ved en notar og under visse omstændigheder på udenlandske repræsentationer. Hvis forældrene ikke afgiver en *Sorgeerklärung* og ikke er gift med hinanden, er det moderen alene, der har forældremyndigheden. Domstolen for familieretlige sager kan dog på begæring af en af forældrene bestemme, at forældremyndigheden skal tilkomme begge forældre i fællesskab, medmindre det strider mod barnets tarv. I denne henseende antages det, at den fælles forældremyndighed ikke er i strid med barnets tarv, hvis den anden forælder ikke anfører grunde, der kan være i strid med tilkendelsen af fælles forældremyndighed, og hvis disse grunde heller ikke er åbenbare.

I tysk ret lægges det til grund, at det er til gavn for barnet, at dette har samvær med begge forældre, og barnet har derfor ret til at have samvær med forældrene. Samtidig er hver af forældrene berettiget og forpligtet til at have samvær med barnet.

Samværsretten giver først og fremmest en forælder ret til at se og tale med barnet med regelmæssige mellemrum. Men ud over denne ret til at kunne mødes personligt omfatter samværsretten også ret til brev- og telefonkontakt.

Den til omsorgspligten hørende forpligtelse til at sørge for barnets underhold påhviler begge forældre. Forældrene kan selv bestemme, hvordan de sørger for barnets underhold. De kan f.eks. beslutte, at der i vidt omfang sørges for barnets underhold ved naturalydelse i forældrenes hjem (husly, forplejning, tøj osv.).

3 Kan der udpeges en anden person i stedet for forældrene, hvis disse ikke kan eller ikke ønsker at udøve forældremyndigheden over deres børn?

Ved begrebet "forældreansvar" forstås alle de rettigheder og pligter, som forældrene har over for barnet. En væsentlig bestanddel af forældreansvaret er forældremyndigheden, og forældreansvaret omfatter også samvær med barnet og underholdspligt (jf. besvarelsen af spørgsmål 1). Nedenstående afsnit vedrører forældremyndigheden.

Hvis den mindreårige er uden forældremyndighed, f.eks. hvis forældrene er døde, eller hvis forældrene hverken hvad angår barnet eller barnets formue er berettiget til at repræsentere et mindreårigt barn, f.eks. fordi de er blevet frataget forældremyndigheden, udpeges der en værge for den mindreårige. Værgen beskikkes af domstolen for familieretlige sager.

Hvis forældrene er forhindret i udøvelsen af delområder af forældremyndigheden, skal domstolen for familieretlige sager udpege en værge for disse områder af forældremyndigheden (§ 1909 iden tyske civillovbog (*Bürgerliches Gesetzbuch* - BGB)).

4 Hvordan reguleres spørgsmålet om forældremyndigheden, hvis forældrene bliver skilt, eller deres forhold opløses?

Ved begrebet "forældreansvar" forstås alle de rettigheder og pligter, som forældrene har over for barnet. En væsentlig bestanddel af forældreansvaret er forældremyndigheden, og forældreansvaret omfatter også samvær med barnet og underholdspligt (jf. besvarelsen af spørgsmål 1). Nedenstående afsnit vedrører forældremyndigheden.

Hvis forældrene har forældremyndigheden i fællesskab og bringer deres samliv til ophør, har de fortsat fælles forældremyndighed, uanset om de er gift. Domstolen for familieretlige sager kan dog på begæring af en af forældrene tilkende den ene af forældrene forældremyndigheden. En sådan begæring skal enten imødekommes, hvis den anden forælder giver sit samtykke hertil, medmindre barnet er mindst 14 år og modsætter sig dette, eller det må forventes, at det tjener barnets tarv bedst at bringe den fælles forældremyndighed til ophør og tillægge den ene forælder forældremyndigheden alene. Også ved forældrenes skilsmisse træffes en sådan afgørelse - undtagen hvis barnets ve og vel er i fare - kun efter begæring fra en af forældrene.

5 Hvilke formaliteter skal overholdes, for at en aftale mellem forældrene om forældremyndighed bliver juridisk bindende?

Ved begrebet "forældreansvar" forstås alle de rettigheder og pligter, som forældrene har over for barnet. En væsentlig bestanddel af forældreansvaret er forældremyndigheden, og forældreansvaret omfatter også samvær med barnet og underholdspligt (jf. besvarelsen af spørgsmål 1). Nedenstående afsnit vedrører forældremyndigheden og samværsretten.

Principielt kan forældrene frit og uden formkrav tilrettelægge udøvelsen af den fælles forældremyndighed. Der er imidlertid ikke muligt at indgå en simpel aftale om en juridisk bindende ændring af reglerne om forældremyndighed, da afgørelsen skal træffes af domstolen for familieretlige sager. Lever forældrene hver for sig, kan de ved *Jugendamt* få hjælp til at udarbejde en aftale om, hvordan forældremyndigheden skal udøves. En sådan aftale kan tjene som grundlag for en domstolsafgørelse vedrørende forældremyndighed. Hvis forældrene er enige om, at forældremyndigheden i fremtiden kun skal tilkomme den ene af dem, kan de indgive en begæring til domstolen for familieretlige sager om overdragelse af forældremyndigheden.

Forældrene kan også uden formkrav aftale, hvordan udøvelsen af samværsretten skal foregå. Hvis en sådan aftale indgås ved en domstol i henhold til et forlig, og domstolen har givet sit samtykke til aftalen, er forliget som enhver anden domstolsafgørelse retligt bindende og kan i givet fald tvangsfuldbyrdes.

6 Hvilke alternative konfliktløsningsmuligheder findes der, hvis forældrene ikke kan nå til enighed om en aftale om forældremyndigheden?

Hvis forældrene ikke selv kan løse deres konflikter, har de mulighed for at henvende sig til *Jugendamt* eller til en af de private organisationer, der er officielt godkendt til at yde rådgivning (*Träger der freien Jugendhilfe*). Her kan forældrene få rådgivning og støtte til løsning af deres problemer. Samtlige rådgivningskontorer er opført i en database på følgende adresse: <http://www.dajeb.de>. Der er desuden mulighed for gennem mægling at nå frem til en mindelig ordning. Yderligere oplysninger om familiemægling findes på adressen: <http://www.bafm-mediation.de/>.

7 Hvilke spørgsmål vedrørende barnet kan dommeren afgøre, hvis forældrene går til domstolene?

Afhængigt af anmodningen eller baggrunden herfor kan dommeren træffe afgørelse om alle spørgsmål vedrørende forældremyndighed (herunder tilbagegivelse af barnet), samvær og barnets underhold under retssagen. I den forbindelse skal dommeren til enhver tid under sagen arbejde på at opnå enighed om en gensidigt acceptabel løsning. Retten kan også, hvis forældrene er uenige om et for barnet væsentligt enkeltstående forhold i forbindelse med forældremyndigheden, overdrage beslutningskompetencen vedrørende dette specifikke forhold til den ene forælder.

Hvis der er fare for barnets ve og vel, kan retten desuden til enhver tid påbyde sådanne foranstaltninger, som måtte være nødvendige for at undgå en sådan fare.

8 Hvis den ene af forældrene får tilkendt forældremyndigheden alene, betyder det så, at vedkommende kan træffe beslutninger om alle forhold omkring barnet uden først at rådføre sig med den anden part?

Ved begrebet "forældreansvar" forstås alle de rettigheder og pligter, som forældrene har over for barnet. En væsentlig bestanddel af forældreansvaret er forældremyndigheden, og forældreansvaret omfatter også samvær med barnet og underholdspligt (jf. besvarelsen af spørgsmål 1). Nedenstående afsnit vedrører forældremyndigheden og samværsretten.

For så vidt angår forældremyndighed, skal spørgsmålet principielt besvares bekræftende. Den forælder, der ikke har forældremyndighed, har ingen medbestemmelsesret. Vedkommende har dog ret til at have samvær med barnet og kan, hvis der foreligger en berettiget interesse, kræve, at den anden forælder giver oplysning om barnets personlige forhold. Hvis barnet derimod efter aftale med den forælder, der har forældremyndigheden, eller på grundlag af rettens fastsættelse opholder sig hos den forælder, der ikke har forældremyndighed (f.eks. i forbindelse med udøvelsen af samværsretten), har denne i spørgsmål vedrørende dagligdagen ret til selv at bestemme (f.eks. vedrørende kosten).

9 Hvad betyder det i praksis, hvis domstolen tillægger forældrene fælles forældremyndighed over et barn?

Ved begrebet "forældreansvar" forstås alle de rettigheder og pligter, som forældrene har over for barnet. En væsentlig bestanddel af forældreansvaret er forældremyndigheden, og forældreansvaret omfatter også samvær med barnet og underholdspligt (jf. besvarelsen af spørgsmål 1). Nedenstående afsnit vedrører forældremyndigheden.

Hvis forældrene har fælles forældremyndighed og bor sammen, skal de i alle spørgsmål, der vedrører forældremyndigheden, blive enige om en fælles løsning. Lever forældrene derimod hver for sig, er dette kun tilfældet, for så vidt angår forhold, der er af væsentlig betydning for barnet. I spørgsmål vedrørende dagligdagen har den forælder, hos hvem barnet bor, ret til selv at bestemme.

10 Til hvilken domstol eller anden myndighed skal jeg indgive anmodning om forældremyndighed? Hvilke formaliteter skal overholdes, og hvilke dokumenter skal jeg vedlægge min anmodning?

Ved begrebet "forældreansvar" forstås alle de rettigheder og pligter, som forældrene har over for barnet. En væsentlig bestanddel af forældreansvaret er forældremyndigheden, og forældreansvaret omfatter også samvær med barnet og underholdspligt (jf. besvarelsen af spørgsmål 1). Nedenstående afsnit vedrører forældremyndigheden og samværsretten.

Sager vedrørende forældremyndighed og samvær behandles normalt af domstolen for familieretlige sager (*Familiengericht*), der er en afdeling af byretten (*Amtsgericht*). Hvis der skal indgives en stævning, f.eks. i forbindelse med sager om tildeling af den fulde forældremyndighed, hvor forældrene lever hver for sig, skal den begrundes. Begæringen skal angive de omstændigheder og bevismidler, den støttes på, og dokumenter, som der henvises til, skal vedlægges. Begæringen bør også indeholde en angivelse af, om der forud for indgivelsen af begæringen har været forsøg på mægling eller en anden procedure for udenretslig bilæggelse af konflikter. Det er kun obligatorisk at lade sig repræsentere ved en advokat i undtagelsestilfælde, f.eks. ved indgivelse af en begæring i forbindelse med en skilsmisssag. Hvis det ikke er obligatorisk at lade sig repræsentere ved en advokat, kan begæringen indgives direkte til den kompetente ret i første instans. Begæringer og andre erklæringer kan indgives til rettens justitskontor (*Rechtsandragstelle*).

Hvis forældrene ikke er gift på tidspunktet for barnets fødsel, kan den person ved *Jugendamt*, der er ansvarlig for registreringer, eller notaren og under visse betingelser udenlandske repræsentationer attestere en *Sorgeerklärung* (om at forældremyndigheden udøves i fællesskab).

11 Hvilken procedure anvendes i disse tilfælde? Findes der en hasteprocedure?

I sager vedrørende forældremyndighed eller samværsret gælder det såkaldte officialprincip. I henhold hertil skal retten efter eget skøn selv søge sagen oplyst og er ikke forpligtet til kun at tage hensyn til de af parterne forelagte beviser.

Retten kan i hastende tilfælde træffe en foreløbig forholdsregel, såfremt dette er berettiget, og der er et påtrængende behov herfor. Hvis der er fare for barnets ve og vel, er retten forpligtet til at undersøge muligheden for at træffe foreløbige forholdsregler, også uden at en af de involverede parter har anmodet herom. Hvis der ikke kan opnås en mindelig løsning inden for den fastsatte frist i sagen om samværsret, skal retten drøfte spørgsmålet om foreløbige forholdsregler med forældrene og børne- og ungdomsmyndigheden.

12 Kan jeg få retshjælp?

En borger, som på grund af sine personlige og økonomiske forhold ikke eller kun delvis eller kun i form af rater kan dække omkostningerne ved at føre sag, kan få hel eller delvis fri proces i forbindelse med familieretlige sager. Betingelserne er, at den part, der anmoder om hel eller delvis fri proces, har en rimelig mulighed for at få medhold, og at der ikke er tale om unødigt trætte. På denne måde får også økonomisk svagere stillede adgang til domstolene. Staten overtager inden for rammerne af den fri proces – alt efter indtægt – helt eller delvist partens sagsomkostninger og advokatomkostninger, hvis der er beskikket en advokat.

13 Kan en afgørelse om forældremyndighed appelleres?

Ved begrebet "forældreansvar" forstås alle de rettigheder og pligter, som forældrene har over for barnet. En væsentlig bestanddel af forældreansvaret er forældremyndigheden, og forældreansvaret omfatter også samvær med barnet og underholdspligt (jf. besvarelsen af spørgsmål 1). Nedenstående afsnit vedrører forældremyndigheden og samværsretten.

Afgørelser i sager om forældremyndighed og samvær kan appelleres. Det er i den forbindelse ikke afgørende, om der er tale om en hovedsag, eller om spørgsmålet behandles i forbindelse med en skilsmisssag. I begge tilfælde kan der indgives appel (*Beschwerde*).

Denne skal indgives inden for en frist på en måned fra den skriftlige meddelelse af afgørelsen. En afgørelse om foreløbige forholdsregler vedrørende forældremyndigheden kan kun appelleres, når afgørelsen herom træffes i forbindelse med den mundtlige forhandling. Det skal imidlertid ske inden for en frist på to uger. En afgørelse, der er truffet uden mundtlig forhandling, kan ikke anfægtes. Uanset den mundtlige forhandling kan afgørelser om foreløbige forholdsregler vedrørende samværsret ikke anfægtes. I så fald er det imidlertid muligt at indlede en procedure vedrørende sagens realitet. I øvrigt bortfalder de foreløbige forholdsreglers retsvirkninger ved ikrafttrædelsen af en anden afgørelse, der regulerer samme forhold.

14 I visse tilfælde kan det være nødvendigt at gå til en domstol eller en anden myndighed for at få en retsafgørelse om forældremyndighed fuldbyrdet. Hvilken procedure anvendes i disse tilfælde?

Ved begrebet "forældreansvar" forstås alle de rettigheder og pligter, som forældrene har over for barnet. En væsentlig bestanddel af forældreansvaret er forældremyndigheden, og forældreansvaret omfatter også samvær med barnet og underholdspligt (jf. besvarelsen af spørgsmål 1). Nedenstående afsnit vedrører forældremyndigheden og samværsretten.

Ved overtrædelse af kravene i et tvangsfuldbyrdsdokument vedrørende udlevering af personer og regulering af samværsretten kan retten pålægge den forpligtede en bøde og i tilfælde af, at denne ikke kan inddrives, frihedsberøvelse. Under visse omstændigheder kan der ligeledes afsiges kendelse om varetægtsfængsling med det samme. I den afgørelse, der fastsætter udleveringen af personen og reguleringen af samværsretten, skal der henvises til konsekvenserne af en overtrædelse af kravene i tvangsfuldbyrdsdokumentet. Bøden kan ikke overstige 25 000 EUR, og varetægtsfængslingen kan ikke overstige seks måneder. En anden mulig fuldbyrds metode er anvendelsen af fysisk magt over for den person, der er omfattet af forpligtelsen. Anvendelse af fysisk magt over for barnet er ikke tilladt, når barnet skal udleveres med henblik på udøvelse af samværsret. I øvrigt må der kun gives tilladelse til anvendelse af fysisk magt over for barnet, hvis dette er begrundet i hensynet til barnets tarv, og en gennemførelse af forpligtelsen ikke er mulig ved mindre indgribende foranstaltninger.

15 Hvad skal jeg gøre for at få en afgørelse om forældremyndighed, der er truffet af en domstol i en anden medlemsstat, anerkendt og fuldbyrdet i denne medlemsstat?

Ved begrebet "forældreansvar" forstås alle de rettigheder og pligter, som forældrene har over for barnet. En væsentlig bestanddel af forældreansvaret er forældremyndigheden, og forældreansvaret omfatter også samvær med barnet og underholdspligt (jf. besvarelsen af spørgsmål 1). Nedenstående afsnit vedrører forældremyndigheden og samværsretten.

Afgørelser vedrørende forældremyndighed og samvær, der er truffet i en EU-medlemsstat (med undtagelse af Danmark), anerkendes i Tyskland på grundlag af forordning (EF) nr. 2201/2003 (den såkaldte Bruxelles IIa-forordning), uden at der kræves nogen særlig procedure. I Tyskland er det imidlertid også muligt at få afgørelsen anerkendt ved den kompetente familieret. Denne afgørelse har derefter virkning for og over for enhver. Inden en afgørelse om forældremyndighed fra en anden medlemsstat kan fuldbyrdes i Tyskland, skal der anmodes om en afgørelse om eksigibilitet, dvs. at det tillades, at den kan tvangsfuldbyrdes i Tyskland. Anmodningen skal indgives til domstolen for familieretlige sager ved den regionale ret i første instans (*Oberlandesgericht*), der har den stedlige kompetence. Anmodningen om påføring af fuldbyrds påtegning skal vedlægges en genpart af afgørelsen og en attest fra retten i oprindelsesmedlemsstaten under anvendelse af formularen i bilag II til forordningen. Det kræves ikke, at parten er repræsenteret ved en advokat. Ansøgere, der bor i en anden medlemsstat, skal imidlertid udpege en procesfuldmægtig i Tyskland. Afgørelsen træffes af domstolen for familieretlige sager uden nogen mundtlig behandling af sagen. På grundlag af afgørelsen påfører rettens justitskontor fuldbyrds påtegningen. Den afgørelse, som domstolen for familieretlige sager træffer, kan appelleres til den regionale ret i første instans. En afgørelse fra den regionale ret i første instans kan appelleres til forbundsdomstolen (*Bundesgerichtshof*), såfremt den regionale ret i første instans har givet tilladelse hertil. For anmodninger om henholdsvis anerkendelse af en afgørelse og en eksigibilitetserklæring er det kun 22 ud af de over 650 domstole for familieretlige sager i Tyskland, der er kompetente. Adresserne kan findes på adressen:

<http://www.bundesjustizamt.de/sorgerecht> - "Zuständige Gerichte" (tysk) eller
<http://www.bundesjustizamt.de/custody-conflicts> - "Competent German courts" (engelsk).

Det skal bemærkes, at visse nationale afgørelser om samværsret og tilbagesendelse af børn, som ulovligt er blevet bortført eller ulovligt tilbageholdes i Tyskland, kan anerkendes og fuldbyrdes, uden at det kræver en eksigibilitetserklæring, og uden at anerkendelsen kan påklages. Indehaverne af forældremyndigheden kan imidlertid også i disse tilfælde anmode formelt om en eksigibilitetserklæring af afgørelsen ved de tyske domstole.

16 Til hvilken domstol i denne medlemsstat skal jeg henvende mig for at gøre indsigelse mod en afgørelse om forældremyndighed, som er truffet af en domstol i en anden medlemsstat? Hvad er fremgangsmåden i disse tilfælde?

Ved begrebet "forældreansvar" forstås alle de rettigheder og pligter, som forældrene har over for barnet. En væsentlig bestanddel af forældreansvaret er forældremyndigheden, og forældreansvaret omfatter også samvær med barnet og underholdspligt (jf. besvarelsen af spørgsmål 1). Nedenstående afsnit vedrører forældremyndigheden og samværsretten.

Også her gælder de 22 retters særlige kompetence, der er nævnt i svaret på spørgsmål 15. En anmodning om ikke-ankendelse af en retsafgørelse om forældremyndighed skal indgives til domstolen for familieretlige sager ved den regionale ret i første instans, i hvis stedlige kompetenceområde sagsøgte eller det af afgørelsen berørte barn sædvanligvis opholder sig. Subsidiært er den domstol for familieretlige sager kompetent, i hvis stedlige kompetenceområde, der er en interesse for konstateringen eller et behov for bistand; ellers domstolen for familieretlige sager i Pankow/Weißensee. Indledningen af en anerkendelsesprocedure medfører i princippet en kompetencekoncentration af alle forhold vedrørende det pågældende barn, dvs. at én domstol kan træffe afgørelse om alle forhold vedrørende barnet. En afgørelse (om anerkendelse eller ikke-ankendelse) gælder imidlertid kun i den medlemsstat, der har vedtaget den. I Tyskland kan der dog uafhængigt heraf, også kun præventivt, føres en sag om ikke-ankendelse.

For så vidt angår proceduren skal bestemmelserne om fuldbyrdelsestilladelse finde tilsvarende anvendelse i første instans, i appellen til den regionale appeldomstol og i appellen fra den regionale appeldomstol til forbundsdomstolen.

17 Hvilken lovgivning finder anvendelse i en sag om forældremyndighed, hvor barnet eller parterne ikke bor i denne medlemsstat eller er af forskellig nationalitet?

Ved begrebet "forældreansvar" forstås alle de rettigheder og pligter, som forældrene har over for barnet. En væsentlig bestanddel af forældreansvaret er forældremyndigheden, og forældreansvaret omfatter også samvær med barnet og underholdspligt (jf. besvarelsen af spørgsmål 1). Nedenstående afsnit vedrører forældremyndigheden og samværsretten.

Der skal sondres mellem den lovgivning, der finder anvendelse, og kompetence. I forbindelse med forældremyndighed og retten til samvær er retterne på det sted, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted, generelt kompetente (artikel 8 i forordning (EF) nr. 2201/2003 og artikel 5 i Haagerbørnebeskyttelseskonventionen). Statsborgerskab spiller derimod ingen rolle. Den lovgivning, der finder anvendelse, er ligeledes fastsat i Haagerbørnebeskyttelseskonventionen. I henhold hertil er tilkendelse, frakendelse og udøvelse af forældremyndigheden og retten til samvær desuden ved lov principielt omfattet af loven i det land, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted. En forældremyndighed, der er opnået i overensstemmelse med loven i det land, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted, består i princippet fortsat, hvis barnets sædvanlige opholdssted ændres. Hvis de kompetente tyske domstole og myndigheder på det sted, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted, træffer foranstaltninger vedrørende forældremyndighed og samvær med barnet, er disse foranstaltninger underlagt tysk ret.

Denne webside er en del af [Dit Europa](#).

Vi vil gerne have din [feedback](#) om, hvor nyttige informationerne er for dig.

■ Sidste opdatering: 06/01/2025

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJN-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.